

Handläggare:
Per-Ove Mattsson
08 508 18 148

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2016-08-25

Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen av förslag som gäller nyanlända och asylsökande i Stockholms stad.
2. Omedelbar justering.

Kerstin Sandström
stadsdelsdirektör

Per-Ove Mattsson
avdelningschef

Sammanfattning

I en remiss från kommunstyrelsen görs en samlad genomgång av stadens arbete med nyanlända och asylsökande. Det handlar bland annat om framtagande av boendelösningar för olika målgrupper, hur statliga medel ska fördelas, inriktning och tidsplan för en översyn av organisation och resursfördelning, uppföljning av flyktningmottagandet samt hur stadens nämnder ska ta ansvar för det utvecklingsarbete som krävs för en fungerande integration.

Förvaltningen är positiv till att staden tar ett samlat grepp kring hanteringen av nyanlända och asylsökande för att hitta boendelösningar, fördela resurser och organisera arbetet i staden.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen beställare – äldreomsorg, funktionsnedsättning, individ och familj inklusive socialpsykiatri.

Bakgrund

Under 2015 tog Stockholm emot 5 300 ankomstbarn, det vill säga ensamkommande barn (under 18 år) som erbjöds boende fram till den dag Migrationsverket kunde ge en kommunanvisning. Socialnämnden ansvarar för dessa tillfälliga placeringar.

Stockholm anvisades också under året 2 143 ensamkommande barn från Migrationsverket för placering under asylsökningens processen.

Socialnämnden har från och med 2015 det övergripande uppdraget i staden att ansvara för att de nyanlända som fått uppehållstillstånd och anvisas till kommunen från Migrationsverket får boende och praktiskt stöd, samhällsinformation samt initialt ekonomiskt bistånd innan arbetsförmedlingens etablering påbörjas. Totalt matchades 134 personer mot lägenheter förra året. Arbetet utfördes i nära samverkan med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS), stadsdelsnämnderna och arbetsmarknadsnämnden.

Riksdagen beslutade den 27 januari i år om en ny lag (2016:38) för mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning. Lagen gäller nyanlända som beviljats uppehållstillstånd. Enligt den nya förordningen (2016:40) om fördelning av anvisningar till kommuner kommer Stockholms stad att anvisas 2 810 vuxna och barn under 2016 för bosättning. Antalet nyanlända som kommer att anvisas under år 2017 och 2018 kan också förväntas bli betydligt högre än tidigare år.

Utifrån detta har kommunstyrelsen arbetat fram ett förslag om hur ett antal frågor ska lösas som gäller mottagandet av nyanlända och asylsökande inom stadens verksamheter.

Kommunstyrelsen har remitterat förslaget till ett antal instanser, bland annat Farsta stadsdelsnämnd, för yttrande senast 26 augusti.

Remissen i sammanfattning

I ärendet görs en samlad genomgång av det ansvar som staden har för ta emot nyanlända och asylsökande. Kommunfullmäktige föreslås fatta beslut om ett antal åtgärder:

- Att socialnämnden i samråd med kommunstyrelsen ska upprätta ett principavtal med Stiftelsen Hotellhem i Stockholm avseende boenden för nyanlända i enlighet med vad som framgår av detta utlåtande.
- Att Stockholm Stadshus AB uppmanas att ge AB Stockholmshem i uppdrag att projektera och ta fram boendelösningar för nyanlända i enlighet vad som framgår av detta utlåtande.
- Att godkänna utbildningsnämndens begäran att fatta genomförandebeslut för paviljongetablering av skolor upp till ett hyreshöjande belopp om totalt 80, 7 mnkr per år. Detta ska beaktas i 2017 års budget.
- Att fördela statsbidragen till stadsdelsnämnderna.
- Att nämndernas budgetar justeras för ökade kostnader med 135,6 mnkr enligt bilaga 1 till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande. Finansiering sker genom utökade generella statsbidrag och utjämning under Finansförvaltning.
- Att exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna, socialnämnden samt trafiknämnden ska bistå i utbyggnaden av modulhus och andra boenden för nyanlända.
- Att den så kallade generalschablonen fördelas ut till stadsdelsnämnderna.
- Att socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna i samarbete med kommunstyrelsen ska definiera och utforma ett likartat socialt stöd för nyanlända, med särskilt fokus på barnperspektivet.
- Att socialnämnden i samarbete med SHIS och stadsdelsnämnderna ska se över och öka tillgången på

tillfälliga boenden för bland annat nyanlända familjer med osäkra boendeförhållanden

- Att socialnämnden tillsammans med stadsdelsnämnderna ska stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser för gruppen.
- Att socialnämnden ska ta fram kunskapsunderlag för att säkerställa en kvalitetsutveckling av arbetet med ensamkommande barn när anhöriga anländer.
- Att utbildningsnämnden, arbetsmarknadsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna i samarbete med kommunstyrelsen ska intensifiera samverkan när det gäller verksamhet för nyanlända barn och ungdomar.
- Att arbetsmarknadsnämnden i samverkan med utbildningsnämnden och socialnämnden ska utreda möjligheten för Jobbtorg Stockholm att erbjuda arbetsmarknadsrelaterade och samhällsorienterande aktiviteter för ensamkommande ungdomar.
- Att utbildningsnämnden och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda en skolform med kombinerad gymnasieutbildning och vuxenutbildning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det stora antalet asylsökande, inte minst under hösten 2015, har ställt staden inför nya utmaningar inom samtliga verksamhetsområden. Behovet av nya insatser har också varit sådant att det påverkat stadsdelsförvaltningarnas uppdrag, organisation och arbetsmängd. I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande framgår att bedömningen är att utmaningarna beräknas komma att fortgå och därtill öka de kommande åren, med fler asylsökande. Behovet av stabila strukturer för arbetet har varit och är fortsatt således mycket påtagligt.

Stadsdelsförvaltningen anser att det är positivt att staden i sitt ärende klargör ansvar och process för arbetet med att ta fram olika boendelösningar för ensamkommande barn och nyanlända

vuxna och familjer. Att boendefrågorna för nyanlända kan lösas tidigt är en förutsättning för en bra etableringsprocess.

Förvaltningen vill understryka vikten av att nuvarande projekt och arbete med översyn av flyktingmottagandet fortsätter. När det gäller återsökningsförfarandet behöver systemstöd och arbetssätt utvecklas och samordningsansvar för återsökningar bör kunna renodlas. Det är också mycket angeläget att gemensamma redovisningsprinciper för värdering av fordringar mot Migrationsverket fastställs.

Förvaltningen ser också positivt på de olika förslagen som identifierat behov av insatser som rör initiala sociala stöd, samverkan kring utbildning och arbetsmarknad, uppsökande arbete i riskmiljöer, samhällsorienterade aktiviteter, civilsamhällets insatser, gode män med mera. Dessa nya insatser kommer att behövas under lång tid framåt och allteftersom bli ordinarie delar av stadens uppdrag. Samtidigt är det ofrånkomligt att dessa uppdrag också kommer att kräva ytterligare resurser och även en omfattande samordning mellan olika aktörer och det är bra att stadsledningskontoret tar den rollen.

Förvaltningen har ingen invändning mot den föreslagna fördelningen av extra statsbidrag och generalschablon. Vi är naturligtvis tillfreds med att stadsledningskontoret även uppmärksammat och föreslagit extra förstärkning för Farsta stadsdelsnämnd med anledning av de merkostnader nämnden haft förknippat med asylboenden i stadsdelsområdet.

Förvaltningen vill även framhålla att det på sikt finns ett mycket starkt behov av mer förutsägbara ekonomiska villkor för stadsdelsnämnderna inom detta område. Ska arbetet kunna utvecklas på ett bra sätt och på sikt kunna integreras i ordinarie verksamhet måste också förutsättningarna bli mer stabila. Nivån på vad stadsdelsnämnden har kunnat få i ersättning från Migrationsverket i förhållande till sina kostnader har fluktuerat betydligt de senaste åren. Omständliga återsökningsrutiner hos Migrationsverket och lång eftersläpning med utbetalning av ersättning har gjort att osäkerheten kring nämndens ekonomiska möjligheter inom området varit mycket stor. Osäkerheten har på senare tid ökat ytterligare.

För att ha kontroll och ordning i den ekonomiska hanteringen har förvaltningen hittills försökt betrakta flyktingverksamheten som en egen kostnadspost. Fördelen med detta har varit att enbart återsökta medel och schablonbidrag ska finansiera verksamheten som rör ensamkommande och att kostnader inte ska belasta den ordinarie verksamheten eller vice versa. I takt med att insatser och ”merkostnader” har fördelats över ett större fält kommer denna gränslinje efterhand att suddas ut.

Slutligen vill förvaltningen framhålla att det sannolikt vid någon tidpunkt är så att staden måste börja överväga hur finansieringen av merkostnaderna för nyanlända och asylsökande hos stadsdelsnämnderna ska arbetas in i fördelningsnycklarna till stadens budget. Det skulle vara en fördel om ett sådant arbete kunde påbörjas så tidigt som möjligt. Förvaltningen föreslår därför att projektet Översyn av flyktingmottagandet även får i uppdrag att ta fram förslag på hur stadens budgetfördelningsnycklar på sikt bör förändras med anledning av stadsdelsnämndernas vidgade uppdrag.

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilaga

Kommunstyrelsens förslag om nyanlända och asylsökande i Stockholms stad